

van Tichelen
Die Schiedrijder van
het dorp Wommelgem

Wanneer men de lijst overloopt van de Wommelgemse burgemeesters vanaf net begin van de vorige eeuw, dan ontmoet men in 1885 een Petrus Van Tichelen. Het is een naam als vele andere, maar toch met een wat meer dan gewone afkomst. De familie waaruit deze burgemeester stamde, is van oude landsadel en gaat terug tot in de middeleeuwen; ze dankt haar naam aan de heerlijkheid Tichelt onder Rijsbergen, bij Loenhout. Tichelt was in de middeleeuwen een achterleen van de heren van Breda. De naam komt voor als van Tichelt, van der Tichelt, Vertyghelt, Vertechel en van Tichelen.

In 1308 bezat een Gerard van Tichelt een feodaal goed te Tichelt. Leden van deze familie zijn vermeld in de 13e eeuw; men ontmoette ze te Rijsbergen en te Grobbendonk, vervolgens te Zandvliet en te Antwerpen, waar ze schepenzetels zouden bezetten; te Lier en te Broechem', waar ze feodale- en leengoederen in het bezit hadden. Te Bergen op Zoom was een Gerard van Tichelen in de 14e eeuw een der voornaamste inwoners van de plaats; in 1388 was hij schepen en in 1391 binnenburgemeester. De eerste Antwerpse tak stierf uit in de 16e eeuw; de tak Lier verdeelde zich in de 15e eeuw in twee lijnen: deze van Wuustwezel - Brecht en deze van Westmalle en Broechem - Oelegem. De tak Wuustwezel was in de 16e eeuw te vinden in Loenhout en Zundert, terwijl de lijn Westmalle - Broechem zich verplaatste naar Grobbendonk, Pulle, Kontich, Schilde en Oelegem. Van deze lijn stamt de huidige Antwerpse familie van Tichelen. Het zegel van Gerard van Tichelen, «knapen» in 1355, vertoonde driesterren, die in de familie erfelijk zijn gebleven.

De van Tichelen zijn steeds gekend als grootgrondbezitters in de omgeving van Antwerpen, bijzonderlijk in de Kempen. Hun wapen is van azuur met drie vijfpuntige sterren, geplaatst 2-1. De genealogie van Tichelen begint in 1200 met een Wouter van Tichelt, die rond dat tijdstip geboren werd.

We gaan al de verre afstammelingen, waarvan sommigen sterk te Broechem en te Oelegem vertegenwoordigd waren, niet op de voet volgen. Toch geven we enkele vroege vermeldingen die, zo menen we, voor onze streek van belang zijn. Beginnen we bijvoorbeeld met Paul van Tichelen, die we zullen merken met X, zijnde de tiende afstamming in rechte lijn. Hij werd in Zoersel geboren rond het jaar 1500, bezat goederen in Westmalle, die hij in 1553 verkocht. In 1556 woonde hij te Broechem,

van 1562 tot 1576 in Lier. Paul van Tichelen bezat goederen in Broechem en Oelegem, alsook renten op goederen in beide plaatsen, inbegrepen in Westmalle, Schilde en 's-Gravenwezel. Hij was gehuwd met Margaretha Musch en had een zoon:

XI - Paul (de jonge), die stierf voor 1596. Hij woonde eerst in Broechem, waar hij goederen in het bezit had (zeer waarschijnlijk als erfgoed van zijn vader). Hij verhuisde daarna naar Oelegem. In 1576 was hij leenman in Schilde. Paul was gehuwd met Odille Saechtens, dochter van Adriaan (schepen van Wommelgem) en van Passchijne Verdyck. Weduwe geworden, hertrouwde Odille Saechtens met Jan Daems, schepen van Schilde.

De verdere nakomelingen van Paul XI werden allen in Oelegem geboren. De familie is daar stevig ingeburgerd geweest, maar we kunnen ze in deze korte samenvatting niet allemaal vernoemen en vervolgen met:

XVI - Jan van Tichelen. Hij werd in Oelegem geboren op 22 augustus 1689, maar zou Deurne als verblijfplaats kiezen. Daar huwde hij op 10 oktober 1718 met Elisabeth Quayhagen. Jan stierf te Deurne op 17 maart 1780 in, wat men nu zou noemen, een «gezegende ouderdom». Hij was ook gezegend met een kroostrijk gezin; alle tien zijn kinderen werden in Deurne geboren. Wij pikken er enkele uit.

Zoon Frans, geboren op 22 november 1736, huwde te Deurne op 23 mei met Maria Catharina Schoesetter. Hun zoon, Petrus van Tichelen (geboren te Deurne op 27 april 1790) huwde te Wommelgem met Anna-Marie de Laet. Petrus en Anna-Marie hadden ook een zoon, die beeldhouwer zou worden en werkte in Parijs en Londen.

Anna Cornelia van Tichelen, een dochter van Jan XVI en geboren op 22 november 1724 uiteraard in Deurne, huwde aldaar op 13 juni 1780 met Jan de Bruyn. Zij overleed te Wommelgem op 27 maart 1788.

Catherina, een zuster van Anna Cornelia, geboren op 15 september 1732, huwde in haar geboorteplaats Deurne op 14 februari 1764 met Pieter Renssen van Wommelgem.

Verder kunnen we uit het gezin van Tichelen - Quayhagen nog de zoon Jan Baptist vermelden. Hij was in de volgorde:

XVII - Geboren te Deurne op 1 december 1738, huwde hij te Ranst op 14 februari 1763 met Jeanne Bogaerts van Broechem. Hij overleed te Ranst op 23 april 1802. We mogen aannemen dat het echtpaar ook te Ranst heeft gewoond, vermits hun kinderen daar werden geboren. We volgen de eerste zoon:

XVIII - Hij heette Jan Baptist als zijn vader. Hij zag het levenslicht op 9 februari 1766 en huwde op 26 april 1796 met Elisabeth Corloy (geboren te Ranst 30 juli 1771) en dochter van Corneel en Jeanne Marie Voet, kleindochter van Adriaan Corloy en Elisabeth Bogaert.

Met het echtpaar Jan Baptist van Tichelen - Corloy zijn we bij de grootouders van de Wommelgemse burgemeester beland. De echtelingen hadden zes kinderen, waarvan we eerst Hendrik vernoemen, omdat hij huwde met de dochter uit een te Wommelgem goed gekende familie, namelijk met Maria Theresia Beirens, dochter van Frans Beirens (brouwer van «Den Draaiboom») en Elisabeth de Roy. Uit de

Written by Jan van Tiggelen
Published Date

brouwersdochter werd een zoon geboren te Wommelgem op 12 december 1848: Corneel August. Hij zou priester worden en pastoor te Schoonderbeuken. Corneel A. Van Tichelen overleed als rustend priester in zijn geboortedorp op 24 januari 1929.

Een andere zoon uit het gezin van Tichelen-Corloy, Corneel genaamd en genummerd

XIX - werd in Ranst geboren op 25 januari 1797. Hij huwde te Borsbeek in 1825 met Marie Elisabeth Thys en werd burgemeester in die gemeente. Dat zou geweest zijn van 1831 tot aan zijn dood in 1850. In 1842 overleed zijn vrouw en het jaar daarop, op 31 mei, ging hij een tweede huwelijk aan met Anna Marie Pittoors, dochter van Corneel en Petronilie van de Velde. Uit het eerste huwelijk waren tien kinderen geboren, allen te Borsbeek. De tweede zoon was Petrus Johannes, geboren op 28 oktober 1827. Hij was het die burgemeester van Wommelgem zou worden. Volgens de genealogie die we voor deze afstamming raadpleegden, begon zijn burgemeestersambt in 1851 (op 24-jarige leeftijd), maar dat blijkt toch niet met de werkelijkheid te stroken, zoals bij de aanvang van deze bijdrage opgemerkt, zou dat in 1885 geweest zijn!1),

Onze bron geeft ook geen verder vingerwijzing over Petrus Johannes Van Tichelen, zoals gebeurlijk huwelijk en dies meer, maar hieraan werd verholpen door Alois Sledsens, die zo vriendelijk was enkele aanvullende nota's te bezorgen. Daaruit blijkt dat Petrus Johannes Van Tichelen gehuwd was met zijn tante. Om dit duidelijk te maken gaan we even terug tot de oom van onze Wommelgemse burgemeester, namelijk bij Hendrik van Tichelen, die met Maria Th. of Cath. Beirens gehuwd was. Hendrik van Tichelen stierf op 21 maart 1853 en het jaar daarop op 17 oktober 1854 ging zijn weduwe een tweede huwelijk aan en wel met haar aangehuwde neef Petrus Johannes.

Maria Th. Beirens werd in Wommelgem geboren op 20 juni 1822 en was bijgevolg ruim vijf jaar ouder dan haar nieuwe echtgenoot. Petrus Johannes van Tichelen was landbouwer van beroep en hoewel afkomstig uit een zeer kroostrijk gezin, is zijn huwelijk kinderloos gebleven. Uit het eerste huwelijk waren er nochtans vier kinderen. Op de dag van haar tweede huwelijk, was haar zoon Corneel, de latere priester, bijna zes jaar. Het jongste kind was een «posthume geboorte».

Ten slotte willen we, in verband met Wommelgem en de familie Van Tichelen, nog vernoemen, de grafsteen die zich tegen de buitenmuur van de HH. Petrus en Pauluskerk bevindt²⁾. Het is de steen ter nagedachtenis van Fransiscus Van Tichelen, geboren te Ranst op 28 augustus 1800 en overleden te Antwerpen op 12 oktober 1878 en van zijn echtgenote Catharina Ermelinda Mertens (geboren Wommelgem 31 oktober 1802; overleden aldaar 29 december 1868 en dochter van Pieter Jozef Mertens, schepen van Wommelgem in 1822-1847, en van Catharina Joanna Deckers)!3). Fransiscus Van Tichelen was, evenals de hoger vernoemde Hendrik en Corneel, een zoon van de echtelingen Jan Baptist van Tichelen - Corloy en dus ook een oom van de burgemeester van

Written by Jan van Tiggelen
Published Date

Wommelgem. Opvallend bij genoemde grafsteen is het ontbreken van het familiewapen, een versiering, waaraan de meeste families die het bezitten, toch veel belang hechten. Moeten we daaruit veronderstellen dat de Wommelgemse familie Van Tichelen zich daar niet meer bewust van was? Misschien een aansporing voor het nageslacht om de stamboom Van Tichelen eens na te kijken.

Dit gehele artikel is overgenomen uit de publicatie zoals deze is verschenen in de publicatie "de Krister" van de heemkundige kring 'de Kaeck' te Wommelgem (<http://www.dekaeck.be>)

20e jaargang, uitgave 1, jaar: 1985. bladzijde 2-5

(1) Zie «Wommelgem door de eeuwen heen» (1965) door Al. Sledsens op biz. 139

(2) Idem, blz. 131

(3) Pieter Jozef Mertens werd geboren op 12.4.1772

Verwijzing voor Genealogie van Tichelen in «Anhuair des Families Patriciennes de Belgique» (1942) door M. Fortune Koller